המביא גט פרק ראשון גיטין

בסמכן של צדיקים. בהכל שותטין (חולין דף ה.): **אכר מן המי.** שנאכר מהם אכר מן השמוטה ומפני לימתו מתכו עבדיו אכר מן המי והביאו מתמיו שלא יכין: **סעומדים עלי.** לתרף ולגדף: **ובידי למוסרן.** כח בידי להלשין עליהן: **לנגדי.** מריבני ומקניטני: **נגיפא.** היה מולק עליו: **קולר.** שלשלת של ברזל שנותנין שם המוכתבים למלכות להריגה: **ומרפ.** לשורר בבית המשתאות: **יתר שכר.** יהא מר: **דמנא.** כעור: **מארגיזא.** שם מקום: **קנאה.** כעס מחמת לער שלערו. קנאה הוא לשון שאדם מתעבר על ריבו או על ריב אחרים כמו קנא קנאתי (מלכים א יט) וכמו בקנאו את קנאתי (במדבר כה): **לעקם לגימא.** שנחל ממנו ויורד לחייו לשערי מזונותיו: **גלילא.** היו עושין עטרות לחתנים יש של זהב וכסף לכוות ומצוירות בגפרית ומלא שקורין נייל"ל ויש של ווכ והדס[ד]: **כפולמוס.** מיל שהעלה אספסיינוס קודם שבא טיטוס עליהם[ה]: **ועל האירוס.** מפרש בפרק בתרא דסוטה (די מט:) טבלא דמד פומא והוא זוג המקשקש: **רב חסדא.** תלמידו של רב הונא הוה ולא היה משיב בפניו וכי קם רב הונא אמר ליה רב חסדא לריש גלותא קרא כתיב: **מפ ענין כו'.** והלא מלגפת מבגדי כהונה הוא: **האלהים מדרבנן.** אינו אסור אלא מדרבנן וקרא בעטרה של מלך מיירי שהיה מתבנא שתבטל הכהונה ויגלה לתקיבו בגולה: **וחסדאין מילך.** חסדים ונאים דבריך: **שלמים.** מלומלמים והכי קאמר קרא אם שלמים מזונותיך וכל שכן אם רבים: **וכן נגזזו ועבר.** הרי הן משולים לעוברים בנהר על ידי גזזה שהגזזה עוברת בך גזז מהן לצדקה וירבו ועניתיך

השתא בהמתן של צדיקים כו'. אמר ר"ת דלא פריך אלא גבי מידי דאכילה [ה] דגנאי הוא לצדיק שאוכל דבר איסור ולהכי לא פריך גבי ר' ישמעאל שקרא והעה בפרק קמא דשבת (דף יב:) וגבי יהודה בן בתירא שהרג עד זומם (חגיגה דף טז:) והכהיא דפ"ב דכתובות (דף כח:) להעלו עבד לכהונה על פיו לא גרים ליה ר"ת אע"פ שיש שם אכילת איסור תרומה לאשתו ולבניו שהן אסורין בתרומה מ"מ כיון שאכסה עצמו אין נכשל באכילת איסור אין שבקרא להקשות ורב ירמיה בר אבא דאיסתלי ועביד קודש הבדלה (פסחים דף קו:) אע"ג דאמר התם (דף קה.) דמיתתו באסכרה ובראש הנה (דף כא.) בסיס תבשילא דבבלאי בלומא רבא דמערבא אין דבר מגונה כל כך אכילה של איתרא בשעת האיסור[ו]: **והוא יפילם חללים.** כפ' בתרא דזבחים (דף קטו:) דרש' דוס בעמון אחר גבי ודוס אהרן (ויקרא י) אע"פ שהפיל לך חללים אתה דוס: **השכם** והערב עליהן. דריש דוס כמו דמדומי חמה (שבת דף קיח:) אע"ג דאמר בבבא קמא (דף נג.) המוסר דינו לשמים הוא נענש תחילה הא אמר ר"מ דאית ליה דינא באתרעא אי נמי הכשם עליהם לבית המדרש קאמר לעסוק בתורה:

זמרא מנא לן דאסור. פי' בקונטרס לשורר בבית המשתאות וכן משמע מדקאמר ולישלח ליה מהכא בשיר לא ישתו יין ובפרק בתרא דסוטה (דף מח.) תנן משבטלה סנהדרין בטל שיר בבית המשתאות שנאמר בשיר לא ישתו יין ואלו להתמיר בכיולא דהוא בירושלמי דהוה קאים ודמיך בזמרא שמתענג ביותר ושיר של מלוה שרי כגון בשעת חופה שעושין לשמח חתן וכלה: **עטרות** חתנים. פירש בקונטרס עטרה ממש ואין נראה דאמר עלה בפ"ב דסוטה (דף מט:) לא שנו אלא של זהב ולא של הדס אבל של קנים ושל חילת מותר ואין דרך לעשות עטרה משל קנים אלא עטרות שעושים כעין כיפה ובראש כל אדם דקאמר לא דווקא בראש ממש אלא למעלה מראש ובמס' מדות (פפ"ג דף לו.) תנן העטרות שבחלונות פירשו גמי הגפונים כעין כיפות מוזהבות שעושין בחלונות ולא הוא כלילא דדהבא כהיא דבמה אשה (שבת דף נט:) דקאמר נפוק כמה כלילי בנהרדעא ודווקא לחתנים אסרו דומיא דעטרות כלות דמפרש בסוטה (דף מט:) דהיא עיר של זהב ובפרק במה אשה (דף מ.) אמר לא תלא אשה בעיר של זהב מכלל דבחול שרי אלא דוקא חתנים וכלות אסרו משום שמחה יתירה כדאמרי' התם גמי (ב"ב ס:) זה אפר מקלה שבראש חתנים: **בזמן** שמצנפת בראש כהן גדול. דאותה של כהן הדיוט קרויה מגבעת כדכתיב (שמות כח) ועשית לבש אבנטים ומגבעות ומפרש ריב"א משום דלכהן הדיוט לא היה לו היה גדולה קרויה מגבעת אבל של כ"ג היתה קטנה קרויה מצנפת מיהו אומר ר"י דאשכחן בלשון הגמרא דקרי גמי מצנפת לשל הדיוט בפרק בראשונה ביומא (דף כה.) דאמר טוטל מצנפת של אחד מהן ואפילו היו שוות נקט הכא בראש כ"ג לפי שאין אסור אלא לחתנים כדמפרש כעין כ"ג שהוא לאש ושר בישראל[ז]: הכי

למימרינהו בניחותא כי היכי דליקבלו מיניה אמר ר' אשי אנא לא שמיעא לי הא דרבה בר בר חנה וקיימתיה מסברא א"ר אבהו לעולם אל יטיל אדם אימה יתירה בתוך ביתו שהרי אדם גדול הטיל אימה יתירה בתוך ביתו והאכילוהו דבר גדול ומנו ר' חנינא בן גמליאל האכילוהו ס"ד [ט]השתא בהמתן של צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה על ידם עצמן לא כ"ש אלא בקשו להאכילו דבר גדול ומאי ניהו אבר מן החי שלח ליה מר עוקבא לר' אלעזר בני אדם העומדים עלי ובידי למסרם למלכות מהו שרטט וכתב ליה [י]אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי [יא]אע"פ שרשע לנגדי אשמרה לפי מחסום שלח ליה קא מצערי לי טובא ולא מצינא דאיקום בהו שלח ליה [2]דום לה' והתחולל לו דום לה' והוא יפילם לך חללים חללים השכם והערב עליהן [כ]לבהמ"ד והן כלין מאיליהן הדבר יצא מפי ר"א ונתנוהו לגניבא בקולר שלחו ליה למר עוקבא [3]זמרא מנא לן דאסיר שרטט וכתב להו [3]אל תשמח ישראל אל גיל בעמים ולישלח להו מהכא [4]בשיר לא ישתו יין יתר שכר לשותיו [ל] אי מההוא ה"א ה"מ זמרא דמנא אבל דפומא שרי [5]קמ"ל א"ל רב הונא בר נתן לרב אשי מאי דכתיב [5]קינה ודימונה ועדעדה א"ל [מ] מתוותא דארץ ישראל קחשיב א"ל אמו אנא לא ידענא דמתוותא דא"י קא חשיב אלא רב גביהא מארגיזא אמר בה טעמא כל שיש לו קנאה על חבירו ודומם שוכן עדי עד עושה לו דין א"ל אלא מעתה [6]צקלג ומדמנה וסנסנה הכי נמי א"ל אי הוה רב גביהא מבי ארגיזא הכא הוה אמר בה טעמא רב אחא מבי חוזאה אמר בה הכי כל מי שיש לו צעקת לגימא על חבירו ודומם שוכן בסנה עושה לו דין א"ל ריש גלותא לרב הונא כלילא מנא לן דאסור א"ל מדרבנן [נ]דתנן [נ]בפולמוס של אספסיינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס אדהכי קם רב הונא לאפנויי א"ל רב חסדא קרא כתיב [7]כה אמר ה' אלהים הסר המצנפת והרם העטרה זאת לא זאת השפלה הגבה והגבוה השפיל וכי מה ענין מצנפת אצל עטרה אלא לומר לך בזמן שמצנפת בראש כ"ג עטרה בראש כל אדם נסתלקה מצנפת מראש כ"ג נסתלקה עטרה מראש כל אדם אדהכי אתא רב הונא אשכחינהו דהוי יתבי א"ל האלהים מדרבנן אלא שמך וחסדאין מילך רבינא אשכחיה למר בר רב אשי דהוה גדיל כלילא לברתיה א"ל לא סבר לה מר הסר המצנפת והרם העטרה א"ל דומיא דכ"ג בגברי אבל בנשי לא מאי זאת לא זאת דרש ר' עוירא זימנין א"ל משמיה דרב אמי וזימנין א"ל משמיה דרב אסי בשעה שאמר הקב"ה לישראל הסר המצנפת והרם העטרה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע זאת להן לישראל שהקדימו לפניך בסיני נעשה לנשמע אמר להן לא זאת להן לישראל שהשפילו את הגבוה והגביהו את השפל והעמידו צלם בהיכל דרש רב עוירא זימנין א"ל משמיה דרב אמי וזימנין אמר לה משמיה דרב אסי מאי דכתיב [8]כה אמר ה' אם שלמים וכן רבים וכן נגזזו ועבר וגו' אם רואה אדם שמזונותיו מצומצמין יעשה מהן צדקה וכ"ש כשהן מרובין מאי וכן נגזזו ועבר תנא דבי ר' ישמעאל כל הגוזז מנכסיו ועושה מהן צדקה ניצל מדינה של גיהנם משל לשתי רחילות שהיו עוברות במים אחת גזוזה ואחת אינה גזוזה גזוזה עברה ושאינה גזוזה לא עברה ועניתיך

מסורת הש"ס

ה) חולין ז. [ה: ו. יבמות לט: כתובות כח:], ב) [מ"ר מהרש"א בחידושי הלכות מ"ש בתוס' ד"ה הבכם], ג) סוטה מט., ד) בכ"מ: רש של הדס, ה) [לקמן ט. ט:], ו) [וע"ש תוס' שבת יב: ד"ה כי נתן ותוס' חולין ה: ד"ה בדיקים ותוס' פסחים קו: ד"ה איסתלי ותוס' יומא לט: ד"ה ס"ד הבמה], ז) [וע"ש תוס' יומא כה. ד"ה טוטל ותוס' סוכה ה. ד"ה ולא יוכלו].

תורה אור השלם

1. אָמַרְתִּי אֶשְׁמְרָה דְרָכַי מֵחֲטוֹא בִּלְשׁוֹנִי אֶשְׁמְרָה לְפִי מַחְסוֹם בְּעֹד רָשָׁע לְנֶגְדִּי: תהלים לט ב
2. דּוֹם לַיְיָ וְהִתְחוֹלֵל לוֹ אַל תִּתְחַר בְּמַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ בְּאִישׁ עֹשֵׂה מְזִמּוֹת: תהלים לז ז
3. אַל תִּשְׂמַח יִשְׂרָאֵל אֶל גִּיל כָּעַמִּים כִּי זָנִיתָ מֵעֵל אֱלֹהֶיךָ אָהַבְתָּ אֶתְנָן עַל כָּל גָּרְנוֹת דָּגָן: הושע ט א
4. בְּשִׁיר לֹא יִשְׁתּוּ יַיִן יָמַר שֵׁכָר לְשֹׁתָיו: ישעיהו כד ט
5. וְקִינָה וְדִימוֹנָה וְעַדְעָדָה: יהושע טו כב
6. וְצִקְלַג וּמַדְמַנָּה וְסַנְסַנָּה: יהושע טו לא
7. כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְיָ הָסִיר הַמִּצְנֶפֶת וְהָרֵם הָעֲטָרָה זֹאת לֹא זֹאת הַשְּׁפָלָה הַגְּבֹהָה וְהַגְּבֹהָה הַשְּׁפִיל: יחזקאל כא לא
8. כֹּה אָמַר יְיָ אִם שְׁלֵמִים וְכֵן רַבִּים וְכֵן נִגֹּזוּ וְעָבַר וְעִנִּיתִךָ לֹא אֶעֱנֶךָּ עוֹד: נחום א יב

גליון הש"ס

גמ' **אי** מההוא הוה אמינא הנ"מ דרא רבנא. עי' מגיה דף עו ע"ב ברש"י ד"ה ומלא: **שם** מתוותא דא"י. מ' עיתוכין דף כא ע"א תד"ה אמרי ליה: תוס' ר"ה השתא בהמתן וכו' דנגאי הוא לצדיק. ע' מהריק"ש הגהותיו ריש עוד"ל:

לעזי רש"י

נייל"ל [ניאי"ל]. תצריב שחור (ציור שחור כאמצעות חומר כימי התורם את הכלי).

מוסף רש"י

בהמתן של צדיקים. ממורו של רבי פנחס בן יאיר (יבמות צא.). אין הקב"ה מביא תקלה על ידם. שמאכל הנכסה דבר האסור לה (חולין ה:). בפולמוס של אספסיינוס. מיל שהעלה אספסיינוס על ירושלים (סוטה מט.).

עין משפט נר מצוה

כה א מי' פ"ח מהל' מלוכה ומלחמה הל"ט טוש"ע חו"מ סי' שפח סעי' ה (וסעי' ע יב):
כו ב ג מי' פ"ח מהל' מלוכה הל' יד ממנ עמנין מד"ר ג טור ש"ע חו"מ סי' תקס סעיף ג (וכתב מלגפם בדרכות פ"ה דף כד: וכגלא"ם שם פימון ב):
כז ד מי' שם הגע"ר טוש"ע שם סעי' ד:

תוספות רי"ד

שלח מר עוקבא לר' אלעזר בני אדם העומדי' עלי ויש בח בידי למוסרן למלכות מהו. שרטט וכתב לו אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי אע"פ שרשע לנגדי אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי אשמרה לפי מחסום שלח ליה מר עוקבא לר' אלעזר בני אדם העומדים עלי ובידי למסרם למלכות מהו שרטט וכתב ליה אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי אע"פ שרשע לנגדי אשמרה לפי מחסום שלח ליה קא מצערי לי טובא ולא מצינא דאיקום בהו שלח ליה דום לה' והתחולל לו דום לה' והוא יפילם חללים חללים השכם והערב עליהן כתוב' ג' אין כותב' בתחניא חנא ג' כותב' ד' אין כותב'. פי' ג' תיבות [כותבין] בלא שרטוט ארבע [אין] כותבין שלח ליה למר עוקבא זמרא מנא לן דאסור פי' לשורר ולזמר בבית המשתאות שרטט וכתב אל תשמח ישראל אל גיל בעמים פי' לא שנא בפה לא שנא ביד א"ל ריש גלותא לרב הונא כלילא מנא לן דאסור פי' היו עושים לחתנים עטרות של זהב ושל כסף צבועות ומצויירין בגפרית ומלח שקורי' נייל"ל א"ל רב חסדא קרא כתיב כה אמר ה' הסר המצנפת והרם העטרה וגו' מה ענין מצנפת אצל עטרה אלא לומר לך בזמן שהמצנפת בראש כהן גדול עטרה בראש כל אדם נסתלקה מצנפת מראש כ"ג נסתלקה עטרה מראש כל אדם: רבינא אשכחיה למר בר רב אשי דקא גדיל כלילא לברתיה א"ל לא סבר מר הסר המצנפת והרם העטרה א"ל דומיא דכ"ג בגברי ואי ק' והא תנן בשלהי פרק בתרא דסוטה בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות של כלה אלמא שתי גזירות היו בפולמוס הראשון של אספסיינוס גזרו על עטרי' של חתנים ובפולמוס אחרון של טיטוס גזרו גם על עטרות הכלה י"ל שאין פתרון עטרות הכלה כעטרות חתנים דהכי אמרינן גבי עטרות חתנים לא שנו אלא של מלח וגפרית אבל של זרד ושל הדס מותר ושמואל אמר אף של זרד ושל הדס אסור אבל עושה הוא של קנים ושל חלף ולוי אמר אף של קנים ושל חלף אסור וגבי עטרות הכלה אמרינן אמר רבה בר בר חנה עיר של זהב תנא נמי הכי איזהו עטרות הכלה עיר של זהב אבל עושה היא כיפה של מלח אלמא דוקא עיר של זהב נאסר לכלה אבל שאר עטרות מותר ולחתנים

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com